

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 35—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 88.

Inzaja vsak dan svačer izvenredne vrednosti in praznike.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin, parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Na samo pisane naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se na vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Banska kriza.

Budimpešta, 26. avgusta. V tiskajskih političnih krogih se zatrjuje, da bo hrvatski ban dr. pl. Mihalović v kratkem demisijsiral. Zatrjuje se, da bo njegov naslednik zopet njegov prednik na banškem stolu baron Skerlecz.

Vesti o nameravani in skorajšnji demisiji hrvatskega bana dr. pl. Mihalovića so bile zlasti v zadnjem času tako pogoste, da jim skoro nikdo ni več verjel. Drugače je to pot. Zdi se, da je banska kriza, ki jo napoveduje zgorajšnja brzojavka, resna.

Po odstopu podbana dr. Kriskovića se je vedelo že naprej, da je vladna stranka, hrvatsko - srbska koalicijska trdnja in da je šla ta izprememba brez sledu mimo nje. Nasprotno bi se bila vladna stranka le še utrdila, da je došlo pričakovano imenovanje dr. Palečka za novega podbana in dr. Poljaka za šefa narodno - gospodarskega oddelka. Toda nenavadno dolgo ni prišla potrditev teh kandidatov in zazdela se je, da imajo spletke Wekerla - generalitete - Frankovcev vendarle več uspeha, kakor se je prvotno mislilo. Mnogo ima za sebe domnevanje, da bi hotel sedaj ogrski ministrski predsednik Wekerle iskati uspeha v »rešitvi« takozvanega hrvatskega vprašanja in da bi hotel odstraniti bana, ki mu je posebno neljuba oseba. Ravnotako rad bi Wekerle stresel nad hrvatsko - srbsko koalicijsko svojo staro jezo, ki jo ima še iz spora za železničarsko pragmatiko iz leta 1907. Zato je sedaj zadržal potrditve novega podbana in oddelnega načelnika, da s tem prisili bana dr. pl. Mihalovića k demisiji.

Madžarske novine, v prvi vrsti poduradni in dobro podučeni »Pester Lloyd« ter vedno dobro informirani »Az Est« sta prinesla dne 27. avgusta vest, da ban dr. pl. Mihalović gotovo pade in da bo njegov naslednik baron Skerlecz. Ta vest je vzbudila v Zagrebu, kakor je naravno, veliko senzacijo, zlasti ker je došla docela nemotivirano in popolnoma nepričakovano. Toda ta vest se glasi zelo določno, tako da je domnevati, da temelji na pravi podlagi in da ni samo pobožna želja, kakor vse prejšnje vesti iste vsebine. V zvezi z dolgim odlašanjem potrditve novih vladnih funkcionarjev na Hrvatskem je ta vest tudi zelo verjetna. Tudi trenutni položaj ogrske politike je zelo pripraven za take potkuse. Wekerle ima svoj visok red na prsih in volilno reformo pod streho in se bo sedaj, kakor misli, lahko spravil na novo Herkulovo delo.

Dočim ima prvi stavek vesti mnogo verjetnosti, pa ne izgleda, da je točen tudi drugi del madžarske informacije, marveč je oseba novega bana še popolnoma v temi. Baron Skerlecz najbrže ne bo novi ban, ker nima vladne vzroke prelomiti s koalicijo. Če pa pride baron Skerlecz na krmilo, potem se lahko označi položaj teh dni za zelo kritičen. Toda zdi se, da nova izprememba na teh visokih mestih po svoji obli-

ki in po svojem stilu ne znači udarca koaliciji v lice.

Ena izmed vodilnih oseb koalicije je bila te dni poklicana v Pešto k ministrskemu predsedniku Wekerlu na posvetovanje ter se vrne jutri v Zagreb. To dejstvo dopušča sklep, da se hoče urediti novi položaj s privoljenjem in sodelovanjem koalicije in da ostane torej v poglavitem pri dosedanjem kursu. Seveda je pa potem odprto vprašanje, ali je sedanja banska kriza samo ouvertura novim dogodkom in ali ne nameravajo Madžari pozneje na jesen izvesti velike preuredbe našega problema v nemško - madžarskem smislu.

V toliko je banska kriza v Zagrebu sestavni del našega celokupnega vprašanja in gotovo je, da mora ves naš trojedni narod kakor en mož nastopiti proti eventualnemu oktroju take rešitve, ki za nas ni sprejemljiva.

Manifestacija Gornje Savinske doline za Jugoslavijo.

Za 25. t. m. je posl. dr. Verstovšek napovedal shod pri Sv. Francišku. Dr. Michl v Mozirju ga je prepovedal in namestnik Clary mu je prireditel. Ministrski predsednik baron Husarek in notranji minister dr. Geyer, na katera se je obrnil poslanec s pritožbo, češ, da si slovensko ljudstvo ne pusti dopasti nemškega kurza, sta se v odgovorih izgovarjala na deželno vladno. Znani vodja ekspoziturne dr. Michl je prevzel nalogo agitatorja proti shodu; ne samo da je dal razglasiti po občinah v čelem okraju, da je shod prepovedan, je celo osebno opozarjal ljudi, da ni shoda in naj ne gre do Sv. Francišku. Dr. Verstovšek jih je pa vabil na romanje. In prišli so od vseh krajev. Ljubenci in prišli vsi, Zadrečani, zlasti Bočanci in Gornjegrajski so se deloma pripeljali, deloma dospeli peš v velikanskem številu; vrlj so bili zastopani Rečičani in Lučani.

Na predvečer so se zbirali na Ljubnem orožniku: od vseh okrajev so jih sklicali do 30. Vodil jih je dr. Michl sam s slavnim Müllerom. Ob tretji uri so stopili v službo. Vodja ekspoziturne je izjavil poslanca dr. Verstovška, da ne sme govoriti niti besedice. Seveda je prišlo drugače! Michl je bil poslanec vedno za petami; kot nekdanji policijski uradnik v Trstu si je domisljal, da spretno izvršuje svojo nalogo, toda poslanec za je neusmiljeno gonil sem ter tja; hudomušne opazke so padale na uniformiranega gospoda. Poslanca so posebno blagovoli, da je imel seboj tako vrlega kučka. Dr. Michl je sikal same jeze, ker je bil res v jako žalostnem položaju, da so ga celo ljudje pomilovali, ki so se zgrajali radi prepovedi. Dekleta, gospodične, žene in moški so peli narodne pesmi; pesem za pesmijo se je razlegala po lepi Savinjski dolini. Živela Jugoslavija! Živel Jugoslovanski klub! Živo dr. Verstovšek! Živeli Čehi in Poljaki! je donelo komisarju in orožnikom na uho. Ob 5.

se vlije ploha; zborovalci zbeže v obe bližnji gostilni. Dr. Verstovšek si oskrbi velik dežnik in se sprehaja na prostem; komisar v lepi novi uniformi je moral ostati tudi na prostem. Kar curjalo je od njega, moker je bil kot miš. Ta prisiljena služba je trajala do 1/28. zvečer. Le počasno so se razšli ljudje, navdušeni za Jugoslavijo. Prepoved je le koristila ter še bolj utrdila Savinjske v veri, da Jugoslavija mora priti.

Zveza narodov.

Bivši angleški zunanji minister Lord Grey je priobčil spomenico, v kateri razvija svoje nazore o bodoči zvezi narodov. Lord Grey izvaja med drugim: Iz te neprimerne katastrofe nas morejo rešiti samo izredna sredstva, katerih najvažnejše je liga narodov. Ta je možna pod dvema pogoje. Prvič se morajo k ideji priznati z vso resnostjo in v vsem prepričanjem voditelji svetovnih narodov. Postati mora bistven del njihove politike. To se je zgodilo do sedaj samo pri Wilsonu, do neke gotove stopnje tudi pri drugih voditeljih entente, prav nič pa še ne pri nemški vojaški stranki. Nemški militaristi si ne morejo predstavljati, da bi bil možen razvoj narodov na drugi podlagi, kakor na podlagi brutalne sile. In vendar se liga ne sme ustanoviti brez Nemčije, ker bo obsegala vse narode. Drugič pa bodo morali narodi, ki pristopijo k svetovni ligi, priznati, da si stavijo s tem gotove meje svoj suverenosti in da prevzamejo napram sosednim narodom dalekosežne obveznosti. Odpovedati se bodo morali izbrabljanju pravice močnejšega nad slabšim, odpovedati se pravici, da posežejo po orožju, kadar se jim zdi to umestno. Proti vsakemu, kdor bo te dolžnosti prelomil, se bo izvršila eksekucija vseh drugih članov lige narodov, bodisi že z gospodarskim pritiskom ali pa z drugo, v skrajnem slučaju tudi oboroženo silo. Svetovna zveza narodov izgubi vso vrednost brez teh garancij.

Lord Grey je prepričan, da bodo grozote sedanje vojne rodile tako novo mednarodno pravo. To že za to, ker mora vsak uvideti, da bi bodoča vojna s svojim absolutnim moremlem človeški rod uničila. Nemci so sedaj še slepi za ta dejstva. Njih voditelji predlagajo, naj se izognemo prihodnjim vojam s tem, da priznamo za vedno nemško nadvlado. Nesmisel tega računa je očividna. Ako se Nemcem ne odpro oči, bodo morali propasti. Vsi narodi morajo sprejeti nauke svetovne vojne. Združene države in aliranci ne morejo rešiti sveta militarizma, ako se tudi Nemčija ne ukloni tem izkušnjam. A tudi, ako zmaga ententa nad Nemčijo, ne bo rešila niti sebe niti sveta, ako ne bo brez pridržka priznala in upoštevala resnice, da je militarizem smrtni sovražnik človeštva.

Prisopajate k „Slovenski Matici“.

Clanarina 8 K, ustanovna 200 K

Preuredba Avstrije in Nemci.

Kako zelo so prodirle moderne ideje demokratizma in narodne samoodločbe že celo v kroge avstrijskih Nemcev, vidimo iz članka, ki ga priobčuje nemško-nacionalni »Prager Tagblatt« pod gornjim naslovom o nameravani ustavni reformi in nemškem odporu proti njej. V članku beremo med drugim: Teoretično avstrijski problem ni nerazrešljiv. Težkoča sedanjega trenutka pa leži v tem, kako bi se dale politične stranke praktično združiti k enotni volji in kako bi jih bilo mogoče prepričati o nujnosti državne preureditve. V tej točki pridejo v poštev v prvi vrsti avstrijski Nemci, kajti v nemškem taboru je še najmanj razširjeno prepričanje, da je treba Avstrijo temeljito preurediti, ako naj gre mirno bodočnosti nasproti. V splošnem se Nemci še vedno držijo fikcije, da je Avstrija nemška država, da gre torej nemškemu narodu gotovo prednostno stališče. Zgodovina in izkušnje državne prakse so prinesle Nemcem sicer mnogo grenkih razočaranj. Kljub temu so ostali do najnovejšega časa v zmoti, da svojemu narodu najbolj koristijo, ko vedno znova povdarjajo nemški značaj države, se vedžejo na besede brez vsebine in govore o »nemškem kursu«.

Z onimi otročiji fantasti, ki verujejo samo na čudežno moč sile in si predstavljajo javni red v Avstriji v obliki vlade vislic, kriminala in strojnih pušk, ni treba računati. Takšne nezmišelnosti je zgodovina že sama popravila in jih bo v bodoče popravila še izdatneje. Toda politično razumni ljudje in resne politične stranke med avstrijskimi Nemci morejo kmalu videti, da ni mogoče varovati niti države, niti nemškega naroda v Avstriji s politiko, ki se odreže zahtevi po samovladi samo za to, da bi te ne dosegli tudi drugi narodi. Nemci morajo priti do prave moči in resničnega vpliva samo takrat, ako se bodo vsi združili v zahtevi po narodni državi in priznali te pravice tudi svojim sosedom. Češki Nemci so prišli do tega spoznanja po dolgih težkih bojih in mnogih bridkih izkušnjah. Naloga nemške politike v Avstriji v bližnji bodočnosti je, da se priznajo k temu programu drugi deli nemško-avstrijskega naroda. S tem pa bi bila odprta pot k narodnemu sporazumu. Ako priznamo vsakemu narodu pravico, da se vlada sam, ni nobene načelne ovire več, da vržemo čez krov okostenelo obliko stare Avstrije in prilagodimo državo življenja polni vsebini narodne zveze. Dolžnost in velika zgodovinska naloga Nemcev je, da pomagajo pri postanku nove Avstrije.

Iz slovanskega sveta.

Hrvatska vlada, ki je pred kratkim odredila ustanovitev nižje realne gimnazije v Bakru, je sedaj ustanovila tak zavod tudi v Korenici, a celo relano gimnazijo v Daruvaru. Ime oddelnega predstojnika Rojca, ki mu gre hvala tudi za ustanovitev medicinske fakultete in ki se briga tudi za vprašanje

tehnike, bo lepo zapisano v naši zgodovini.

Mnogobrojna ljudska predavanja se vrše v varaždinski okolici: profesor Milan Kaman je predaval v Biskupcu o spolnih boleznih, prof. Krešimir Filić v Maruševcu o selitvi južnih Slovanov, Milan Kučenkaj v Varaždinskih Toplicah o nepismenosti, prof. Filić v Ivanču o nalogah naše inteligencije, v Maruševcu profesor Adolf Wissert o kmetskih zadrukah. — Dne 10. septembra izredna skupščina »Društva hrv. književnikov«, ki naj izvoli novega predsednika. Začetkom junija je bil izbran Vojnović, a je izvolitev odklonil. Vprašanje zbujajo v Zagrebu mnogo pozornosti. — Eden največjih hrvatskih pesnikov Vladimir Nazor, ki je bil več let ravnatelj učiteljskega v Kastvu v Istri, odide za profesorja v Zagreb ter prevzame tam uredništvo »Omladine«. Kakor se govori, odide iz Pazina na gimnazijo na Sušaku prof. Saša Santel, znani naš umetnik.

Čudak v Sarajevu. Profesor Milaković opisuje v »Novostih« (št. 222) hrvatsko - srbskega mezeftanta, čudaka, ki živi v Sarajevu že kakih 20 let v skratovski prostosti in »modrosti«. Nekdo je na nekem obedu govoril zdravico v enajstih jezikih — toliko jezikov je bilo namreč tam zastopanih — n. pr. francoski, angleški, španski, italijanski, perzijski, latinski, grški in prisotniki so priznavali, da ni mogoče teh jezikov bolje govoriti. Sedaj tekmo volne priznavajo isto o svojem jeziku romunski vojak, Madžari, Poljaki, Čehi, Židje, Turki in neki Dalmatince, ki se je v Ameriki naučil portugalski.

V brnjskih »Lidovih Novinah« (št. 224) je Josip Pelíšek napisal listek o Jugoslovanih, med katerimi živi že leto dni. Avtor, čigar esé o Jugoslovanih v »Cesti« sem omenil zadnjič, opazuje marljivo srbsko-hrvatsko življenje, proučuje narodne pesmi ter priporoča Čehom učenje jugoslovanske. — Dobro sliko življenja in delovanja bosenskega buditelja franciskana Ivana Fr. Jukića je napisal v »Češki Strazi« (št. 93) Adolf Černý. — Češki filozof profesor Fr. Krejčí je dne 21. avgusta dosegel svoje 60letnico. Njegovo filozofsko delo, stoječe blizu Masaryka, je imelo znatne uspehe (prim. zadnjič »Demokracijo«). — Ženska višja šola za socialno skrbstvo se odprla s početkom prihodnjega šolskega leta v Pragi; pogoji sprejema so: dovršeno 18. leto; matura na gimnaziji, realni, liceu ali pedagogiji; izpit iz kuhanja običajnih jedi. Solnina 80 K na semester. Namen šole: izobražena dekleta usposobiti za urednice v avtonomnih upravah za ubožce, v upravah za higijeno, živila, za mladinska sodišča, za dobrodelna podjetja, za zanamarjeno mladino itd. Natančnejša pojasnila daje »Česká zemská komise pro péči o mladeži« v Pragi III., Chotkova silnice 8.

Stoletnica rojstva lužiško-srbskega prepoveditelja Jana Arnošta Smoleža bi se bila morala praznovati 3. marca 1916, a bilo je vse tiho v Lužici; listi so prinesli le suhe beležke o njem. Zlasti ni bilo nikjer besede o Smoleževih zvezah z ostalim Slovanstvom; zdi se,

LISTEK.

Slovenci in slovanski kongres v Pragi l. 1848.

(Dalje.)

Poleg manifesta na evr. narode je imel shod podati peticijo na vladarja.

Rekli smo že, da se je zaradi te peticije vnela važna debata. Bakunin - Libeltova radikalna smer je imela o tem svoje mnenje; istotako so se Poljaki postavili proti temu, da bi se v peticiji napadalo Madžare. Zato je bilo težko vsem ugoditi, kajti Čehi, Slovaki in Jugoslovani so imeli dovolj vzroka pritoževati se proti madžarskemu nasilju. Dogodki v Avstriji so med tem dozorevali. Nastajal je važen obrat. Ob času shoda sta čakala Fr. Rieger in grof Nostitz v Ino-mestu na avdienco. Hotela sta podati zahteve češkega dež. zbora — toda na dvoru je začel prevladovati madžarski vpliv. Ban Jelčić je v tem času sklical sabor, toda par dni na to je za-

vel oster veter proti banu in Hrvatom. Jugoslovani na praškem shodu so o tem vedeli, a miče ni vedel, kaj bo sledilo. Tudi se ni smatral shod za absolutno kompetentnega izpregovoriti v najvažnejših vprašanjih, za to je bil sprejet predlog, naj se sklepi slov. shoda predlože domačim deželnim zborom v odobrenje. O končnih resolucijah se je imelo sklepati šele po praznikih 13. in 14. junija. Dne 10. junija je bila na Zofinu slavnostna »Slovanska beseda«. Vse je bilo polno navdušenja, dame so bile v narodnih nošah, pahljace, vabila, plesni redi — vse je bilo izdelano v slovanskih barvah in motivih s slovanskimi verzi in slikami. V mnogih praških družinah se hranijo še danes te stvari kot dragocen spomin.

Med tem je vojaštvo čimdalje bolj polnilo Prago. Windischgrätz je imel svoje namene. Praška mladina je protestirala. Zahtevala je, da se ji izroči orožje, da bo mogla braniti svobodo. Bakunin, bojevnik barikad, je bil dobro znan med to mladino. Slov. shod se z vsem tem ni dal motiti. Iz vsega smo videli, da niti prireditelji, niti udeležniki niso imeli revolucionarnih namenov. Vkljub temu je Windischgrätz napolnil Prago z vojniki. Med soldatesko in meščanstvom je pogosto prišlo do sporov. Tako so se bližale binokli.

Ze v prvem članku smo pisali, kako se je raznesla vest, da bo na binokli na Koniskem trgu zopet slov. masa. Kdo jo je priredil, ni znano. Čital jo je duhovnik Arnold. Po masi so se ljudje razhajali in tu je prišlo v Cektini ulici, ko so se začeli glasovi: »Pred Windischgrätzom«, do spopada med ljudstvom in vojniki in začeli so se boji na barikadah. V teh bojih je izginil slovanski shod, predno je mogel zaključiti svoje delo.

Vendar: glavni namen je bil dosežen: prvi slovanski shod se je vršil, dokazal je možnost skupnega zborovanja, zapustil je za seboj najkrasnejše spomine in vsi gostje, ki so se, prisiljeni vsled bojev in nemirov, razhajali vsak v svojo domovino, so obljubili, da ga bodo nadaljevali. Niso mislili, da bo na vse prišla težka skušnjava in da bodo minila desetletja, polna razočaranja, predno se zopet snidejo.

Slovani so izpregovorili k Evropi. Sestavljena je bila v zadnjem trenutku tudi peticija do cesarja, kjer se navedlo najprej splošne zahteve po svobodi in potem želje posameznih narodov. Vseh ne bomo navajali. Zahteve so bile stavljene po kronovinah. Tako se je pojavilo že takrat pri češkem vprašanju tudi — slovaško vprašanje. Štur i. dr.

so bili za to, da pripadejo Slovaki kot celota skupni državi, ne pa ogrski posebej: Safarik je bil za mirnejšo formulo, ki je bila sprejeta. Čehi sami so se zadovoljili s patentom od 8. aprila 1848. leta. Moravani, rodni bratje Čehov, ki so z njimi od nekdaj v zvezi živeli in imajo enake potrebe, prosijo: da bi imeli iste pravice kakor Čehi, da bi bili kljub temu samostojni itd. Še bolj razločne so zahteve Galicjanov, poljskega in rusinskega plemena. »Slovaki in Rusini ogrski« se pritožujejo proti Madžarom, zahtevajo enakopravnost z Madžari itd. Jugoslovanske zahteve so izražene v onem sklepu jugoslovanskega zbora, ki smo jih že podali. Poleg tega se je ohranil v protokolu, ki se hrani v češkem muzejskem arhivu, nemško pisan »Concept« slovenskih zahtev. Pisan je na zelenem papirju s hitro roko. Dočim peticije drugih narodov sploh ni v protokolu, ker se je stavljala v zadnjem hipu, je bila menda od naše strani že prej pripravljena. Pisana je še precej odločno. Glas se:

Vaše Veličanstvo!

Kakor vsi narodi avstrijskega cesarstva, tako hitimo sedaj tudi mi Slovenci, ki stanujemo na Stajerskem, na Kranjskem, na Koroškem, v Istri, v

Goriškem in Tržaškem okraju, nekako podrugli milijon po številu, pred stopnice cesarskega prestola, da skupno izpovemo naše zadeve in potrebe.

Mi Slovenci nečemo na dolgo ponavljati peticije drugih avstrijskih narodov, povdarjamo le sledeče: svobodno občinsko upravo, primerno zastopstvo stanov, odpravo tlake in desetine, oboroženje ljudstva, javnost in jasnost sodnih razprav, odgovornost vseh, tudi najvišjih državnih uradnikov, svoboda vere, govora, pouka in tiska, pravico asocijacije in politike, osebno svobodo itd. Vse te želje so tudi naše želje in mi želimo pričakujemo, da se izpolnijo.

Toda rana, ki nas Slovence že dolgo bolelo, muči in težave, ki nas znosno tlačijo in ne puste, da bi naša srca prišla k miru in zadovoljnosti, in za kar iščemo pomoči pri Vašem Veličanstvu, obstoje v tem, da je naša narodnost in naš materinski jezik brez vsake garancije, da nikjer ne pride v resnici do veljave, kot se spodobi, da ne dobi nikjer podpore in da se oni maloštevilni zakoni, ki v njegovo varstvo obstojajo, iluzorično zanemarjajo. Svoboda vseh verskih izpovedovanj — in to po pravi — se vedno povdarja — ozira se pri tem na jude in pogane — narodnost in jezik vedno lojanih Slovencev pa se na-

tonovke, je bil dne 20. avgusta od sovražne premoči napaden. Umaknil se je. Tudi Čehi so bili istočasno prisiljeni se umakniti. Japonski oddelek je v bližini Svjetine umaknjen, sprejel, kakor je Kallinkov s pomočjo Francozov in Čehov Svjetino zavzel. Japonci so imeli pri kriflu umika nekaj izgub.

Vladivostok, 24. avgusta. (Kor. urad.) Konzularne oblasti so zaprosile za vojaško pomoč, da razorožijo čete generalov Pleškova in Horvata (?). Najbrže se jim bo ugodilo. Splošno prodiranje zaveznikov čet na fronto ob Ussuriju se je danes pričelo. Boljševiki so se umaknili 6 milj.

Politične vesti.

— Otvoritev okrožnega sodišča v Pulju. Pulj, 27. avgusta. Danes dopoldne je bilo slovesno odprtje okrožnega sodišča, ki je prestavljeno iz Rovinja v Pulj.

— Agitacija za nemško navtično akademijo. Splitska »Nova Doba« poroča, da agitirajo državni uradniki v Dalmaciji, naj pošljejo starši svoje sinove na nemško navtično akademijo v Trstu. Obljubljajo jim brezplačna mesta v internatu in državne stipendije. Do sedaj so se javili že trije dalmatinski dijaki za vstop na akademijo.

— Cesar Karel v Monakovem. Iz Monakova 28. avgusta. (Kor. ur.) Cesar Karel je dospel sem ob pol 12. dopoldne na kratek poset. Na željo njegovo ni bilo svečanega sprejema. Po ulicah ga je pozdravljalo številno občinstvo, ko se je peljal v družbi bavarskega kralja v rezidenco. Po običajnih posetih je cesar Karel dopoldne ob 5. uri odpotoval.

— Ljubljanski dogodki in madžarski luči. Pod naslovom »Od Gdanskoga do Trsta« piše »Budapesti Hirlap« o ljubljanskih slavnostih in jadikuje nad ogrsko cenzuro, ki o njih ni pustila poročati družega, kakor gola imena udeležencev. Ogrska javnost je morala izvedeti podrobnosti še iz nemških in hrvatskih listov. Nato pravi »Budapesti Hirlap« doslovno: V Ljubljani so se praznovali in so triumfalne skozi tri dni vse one aspiracije, katerih strup hudo cenzura na vsak način odvrnila od ogrske javnosti, dočim je bila zagrebška cenzura mnogo bolj popustljiva. Ogrska publika je samo zvedela, da so bili v Ljubljani gospodje Glombinski, Stanek, Korošec in da so bili tam tudi naši gospodje Hrvatje poslanci Budisavljevič, Lorković in Surmin. Hrvatski listi pa poročajo vsebino govorov in deklaracij, pri katerih se nam ježe lasje, ko jih beremo. A mi hočemo ogrski publiki povedati, da je proglasil škof Jeglič v navzočnosti naših Hrvatov novo državo, ki naj sega od Gdanskoga do Trsta; da so razrušili v Ljubljani vse državopravne politične in cerkvene meje med Hrvati, Slovenci, Srbi, Čehi in Poljaki in postavili na njih mesto skupno centralno organizacijo, kateri je določen za sedež Zagreb. Neumljivo nam je samo, zakaj ne smemo mi opozoriti na zločinstvo ljubljanskih praznikov, dočim smejo zagrebški listi prosto slaviti hrvatske udeležence Lorkovića, Budisavljevića in Surmina, ki bi se morali pravzaprav seznaniti z našim kazenskim zakonom.

— Hrvatski ban dr. pl. Mihalović se je dne 28. avgusta vrnil v Zagreb z Reke, ki jo je obiskal na svojem dopustnem potovanju. Takoj po njegovem povratku se bo videlo, kaj ukrene z ozirom na od zgoraj diktirano bansko krizo.

— Naš intervju s poslancom Wilderjem prinaša v popolnem prevodu tudi ugledni zagrebški »Agramer Tagblatt«.

— Dr. Trumbić v avdienci pri italijanskem kralju. Iz Berna. Iz Rima se poroča, da je kralj Viktor Emanuel sprejel predsednika jugoslovanskega odbora dr. Trumbića v posebni avdienci, ki je trajala polnurno uro.

— Italija in Jugoslavlani. V Italiji se z vso intenzivnostjo nadaljuje živahnost polemik o Sonninovi narodnostni politiki. Rimska skupina zveze interveccionistov zahteva, naj se skliče strankin kongres, da zavzame svoje stališče. Vodilno glasilo opozicije »Corriere dela Sera« povdara, da bi bilo nezmislno tajiti nasprotje med Orlandom in Sonninom, in da je to nasprotje pripravilo Italiji že neizmerno škodo. Sonnino je s svojo mlačno politiko v na-

rodnostnem vprašanju povzročil, da se ententna javnost Italiji vedno bolj odločuje. Sonninovo vstrajanje na imperijalističnih zahtevah londonske pogodbe, da je tudi v prvi vrsti krivo zanemarjanje italijanske vojne fronte s strani Amerike. Zastarelo politiko zunanega ministra Sonnina podpirajo razni oficijozni le še nekateri manjši listi, kakor »Perseveranza« in »Tempo«, ki odklanjajo že a priori vsako popuščanje napram Jugoslovanom in zahtevajo izvedbo prvotnih italijanskih vojnih ciljev.

— Nemški socialisti proti Madžarom. V sklepih konference alpsko-nemških socialnih demokratov v Zell am See, ki se je zavzela, kakor znano, za federalizacijo Avstro-Ogrske, je govorila tudi o razmerju med Avstrijo in Ogrsko. Tozadevna resolucija pravi: Zaupniki organiziranega nemškega delavstva v alpskih deželah odločno odklanjajo vsak poskus, da bi se vnovič obnovil stari pakt med madžarsko plemenitaško oligarhijo in nemško oligarhijo v Avstriji, z namenom, si omogočiti še nadaljnjo nadvlado in delitev vseh drugih avstrijskih narodov. V brezobzirni in brutalni madžarski politiki proti narodnosti vidi delavstvo glavno oviro narodnega sporazuma in rešitve narodnega vprašanja in veliko oviro svetovnega mira.

— Trst in Jugoslavlani. V tržaškem »Laboratoriu« priobčuje »Alfa«, o katerem pravi uredništvo, da je eden najinteligentnejših slovenskih sodrugov, članek pod gorenjim naslovom, v katerem izjavja: Po tem, kar se je pisalo o »tržaškem problemu« z ozirom na vprašanje Jugoslavije, mi ne preostane nič drugega, nego ponoviti misel, ki mora biti misel nas vseh: Italijanskemu prebivalstvu v Trstu in sloh v teh deželah se mora dati možnost, da si določi samo svojo bodočnost. Tržaški problem se mora rešiti potom sporazuma med interesiranimi narodoma na temelju popolne enakosti v narodnih pravicah. Trst naj postane svobodno, avtonomno neodvisno mesto, ki bo kot svobodna državna tvorba, kakor Jugoslavlja, v bodoči konfederaciji svobodnih narodov. Tako rešitev tržaškega vprašanja mora biti po moji misli dobrodošla Jugoslovlji, njenemu zaledju in tržaškemu prebivalstvu... Treba sporazuma, ki ne sme temeljiti na pravicah ali principih večine, marveč narodne enakopravnosti. Obe narodoma se mora zagotoviti trdna podlaga narodne in gospodarske eksistence in eden narod kakor drugi se mora enačiti v vpeti nenaravni nacionalistični tendenci, ki bi imele svrha, da porušijo temelj sporazuma, in raznarodovalne in imperijalistične namene... To zveni precej drugače od »Laboratorijevega« stališča, ki se izreka za italijanski Trst v političnem pogledu.

— Dodatne pogodbe k brest-litovskemu miru. Pri posvetovanjih v nemškem glavnem stanu so določili tudi definitivno vsebino dodatnih pogodb k brest-litovskemu miru, ki bodo v kratkem podpisane. O posameznih točkah prinašajo nemški listi naslednje podrobnosti: Estonsko in Livonsko, o katerih usodi v brestskem miru ni definitivne odločitve, se ločita od Rusije in se združita z drugimi baltičnimi provincaми v skupno državo, ki se priklapi kolikor mogoče tesno k Nemčiji. Tudi Georgija postane samostojna. O istočasno sklenjenem finančnem dogovoru med nemško in sovjetsko vlado se varuje še tajnost; ravnotako tudi o kompenzacijah, ki jih dá Nemčija Rusiji. Voditelj nemških političnih strank so po poslušnih nemškega podkanclerja in tajnika za zunanje zadeve sicer izjavili, da se strinjajo z vsebino dodatnih pogodb, vendar pa ni gotovo, ali po nemški državni zbor, ko se jeseni sestane, sprejme pogodbe brez izjem. Posebno jim socialni demokratje že sedaj napovedujejo oster boj in povdajo, da bodo te pogodbe, ako se uveljavijo, še povečale ogorčenje ruske javnosti, ki se je pojavilo v veliki meri že kmalu po brestskem miru. Na vsak način se bo razvila v državnem zboru živahna debata, kadar pridejo dodatne pogodbe na obravnavo.

Vesti iz primorskih dežel.

Odčitovanje. Ravnatelj trgovskega muzeja v Trstu Giulio Morpurgo je odklikan z vojnim križem za civilne zasluge drugega razreda in učitelja v Gorici Marija Saksida s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

C. kr. slovenska državna gimnazija v Gorici se z oktobrom 1918 zopet odpre. Učenci, kateri se nameravajo vpisati v ta zavod, naj javijo to ravnateljstvu takom meseca septembra.

Razpisano je mesto zemljiškoknjižnega ravnatelja v osmem činovnem razredu pri c. kr. deželni sodni v Trstu. Prošnje do 21. septembra 1918.

Vodstvo c. kr. višje reške v Gorici ima od 3. septembra 1918 dalje svojo pisarno zopet v Gorici in ne več v Ljubljani.

Madžarski otroci se vračajo. Iz Trsta. Dne 25. in 26. avgusta se je odpravilo 1400 madžarskih otrok domov. Drugi slede. Pivljanje ob morju je otrokom obilo koristilo. Iz Budimpešte poročajo zaeno, da je ogrska vlada sklenila, da ne bo več pošiljala otrok na jadransko obrežje.

Zahvala čeških poslancev našim ženam.

Češki poslanci so poslali našim damam, ki so prevzele skrb za njih gostitve v »Mladiki« in na nepriljubljenem priateliskem večeru v hotelu Union, tole zahvalo:

Velečljene dame!

Po povratku iz kraja, kjer »bele Ljubljane« in po sijajnih trenutkih med Vami, prežutih tam, izrekamo Vam za ljubeznjivo in sestrsko Vaše pogoščene, ki nas najsrečnejšo svojo zahvalo.

Nikdar ne bomo pozabili, velečljene dame, živga priateljstva Vašega in smoln in Vas ne izgine nikdar iz bratskih naših src.

Izvolite še enkrat sprejeti najtoplejšo zahvalo od poslancev češkega naroda v državnem zboru, zastopnikov »Češkega svaza«.

B. Bradač.

F. Stanek.

Dnevne vesti.

— Iz pisarne Slovenskega deželnega narodnega gledališča v Ljubljani. Abonent lož in sedežev se naznanja, da dobe legitimacije za abonma proti plačilu v pisarni slovenskega gledališča. Nanovo se opozarja, da je dobili še nekaj sedežev v parterju in par balkonskih lož v abonma.

— Izvoz sira iz Kranjske. Mnogo ljudi iz Kranjske sosednih dežel prosi za prevoz sira domov, bodisi da je lasten pridelek, ali kupljeno blago. Vse prizadete prosilce opozarjamo tem potom, da je v smislu c. kr. urada za ljudsko prehrano vlagati take prošnje naravnost na Poslovalnico za krmlila c. kr. urada za ljudsko prehrano na Dunaju (Futtermittelstelle des k. k. Amtes für Volksernährung, Wien, I., Trattnerhof 1). — Poslovalnica za krmlila c. kr. urada za ljudsko prehrano, podružnica v Ljubljani.

— Slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v sredo, dne 4. septembra zvečer v veliki dvorani Narodnega doma koncert. Na sporedu so samospevi, moški, ženski in mešani zbori. Podrobnosti sledé. Vstopnice se prodajajo od jutri dalje v trafikah. Jerice Hubadove v Prešernovi ulici.

Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici. Interesente dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani polasnila: o ravnanjih cenah za kremo za čevlje; o nameravanih revizijah vseh vreč in tej stroki pripadajočih predmetov v Bosni in o nameravanih centraliziranih trgovini s tem blagom v Bosni; o izvozu v Ukralino (svarilo pred obveznimi dogovori, zlasti glede cen z nakupovalci iz Ukraline brez poprejšnjega sporazuma z blagovno - prometno pisarno (Warenverkehrsbureau) na Dunaju); o dovolitvi dopustov trgovcem in obrtnikom, ki so pri vojakih, za obisk semina v Lipskem; o osnovi tovarne za izrabo sadja v Bosni. Informacije je le pri krajših poročilih moči dati tudi pisмено.

Narodna čitalnica v Hrastniku priredi v nedeljo, dne 1. septembra v prostorih g. Roša veselico s petjem, godbo, plesom in falilvo pošto. Pri veselici sodeluje glasbeno društvo iz Zagorja. Začetek ob 3. popoldne.

Izlet v Podutik. Krajevna organizacija Jugoslovanske dem. stranke v Spodnji Šiški priredi v nedeljo dne 1. sep. pop. izlet v Podutik k Vodniku.

Ze danes opozarjamo, da je na izlet povabljen vsa. Izleta se naj ne udeležijo samo Spodnješiškarji, ampak so tudi ljubljanski gostje dobrodošli. Izhodišče je ob pol 8. uri popoldne od šišenske cerkve.

Protestni shod avstrijskih hišnih posestnikov. Osrednja zveza društva hiš. pos. avstrijskih na Dunaju priredi v nedeljo, dne 1. septembra t. l. ob 4.10. uri dopoldne v srednji dunajski koncertni dvorani, III. okraj, Lothringerstrasse 20 protestni shod avstrijskih hišnih posestnikov. Na shodu se bo razpravljalo in sklepalo o oddaji kovinastih vratnih ključ in o nameravanih novih postavi v varstvo najemnikov. Na tem shodu bo po svojem predsedništvu zastopano tudi prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Gledališko društvo na Jesenicah. Ker se namerava letošnje zimo odpreti redna sezija, kakor v minulih časih, se vrši v soboto, dne 31. avgusta ob 8. zvečer v dvorani pri Werglesu na Savi sestanek igralcev in igralcev. Kdor hoče torej v prihodnji seziji sodelovati, naj pride zanesljivo na sestanek, da bo vodstvo vedelo razpolagati z močmi. Kdor se sestanka ne more udeležiti in je pripravljen sodelovati pri društvenih prireditvah, naj se priklapi pri druženem odobrniku E. Schifferju, učitelju na Jesenicah. Vabimo pa k sodelovanju vsakogar, ki ima veselje do stvaritve ter upamo, da nam ostanje zveste vse dosedanje moči in da se priglasi tudi krepak naraščaj. Ako pogledamo narode, ki so mnogo kulturnejši od nas, vidimo, s kakšno ljubeznijo goje dramatik. Učimo se od njih in v vsakem oziru podpirajmo kulturna podjetja! Posebnih vabil k temu sestanku se ne bo izdajalo.

Maribor. Izlet na Pohorje k Arehu dne 1. sept. »Dramatično društvo« vabi vse priatelje planiske prostosti in slovenske pesmi, da se udeležijo društvenega izleta v obilnem številu. Okoli 8. ure obhaja dr. Medved božjo službo in potem se vrši društveno peticijo in vsakojaka prosta zabava. Ob 3. uri se vrnemo.

Solčava. Dne 1. septembra se vrši v prostorih g. Herleta shod SKZ., katerega je sklical poslanec dr. Verstovšek. Solčavani in Lučani, vsi na shod!

Granata za kladivo. Sodček žganja je hotela nastaviti kantinerka Marija Ortova v Celovcu. Poslužila se je v to svrhu na dvorišču ležeče italijanske nerazstreljene granate, katero je rabila že večkrat ob takih prilikah. To pot na je »kladivo« eksplodiralo in razmesarilo nesrečno ženo, ki je v strašnih bolečinah umrla. Zapuščena tri otroke. Moč je nadel na fronti.

Ukraldeno nerilo. Pretekli teden je bilo v Dravljah ukraldenega več perila, ponoči od ponedeljaka na torek pa je bilo ukraldenih peril Mariji Kančevi 50 rjuh in raznega drugega perila.

Zamenjava v vlaku. V večeršnjem gorenjskem vlaku je bil v vagonu tik za lokomotivo v kupeju prvega razreda za zamenjan zavoj s srebrnim namiznim orodjem z zavojem s pisemskim papirjem, zobno pasto in voščilom za čevlje med vožnjo od Ljubljane do Medvode. — Pošten najditelj je naročen, da odda zavoj s kaseta mi na naročilu stranke v pisarni odvetnika dr. Ottona Fetiche v Sodni ulici št. 11/I. proti dobri nagradi.

Pozabljena je bila včeraj dopoldne na kloni v Zvezdi pompadura z denarnico in malim zneskom. Pošteni najditelj se prosi, da jo prinese nazaj v upravnništvo »Slov. Naroda«.

Aprovizacija.

— Kis na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A. prejmejo kis v petek, dne 30. t. m. dopoldne pri Mühlesinu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. ure št. 1 do 160, od 9. do 10. ure št. 161 do 320, od 10. do 11. št. 321 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo pol litra kisa, liter stane 1 krono.

Razne stvari.

— Zakaj primanjkuje papirja? Skoro vsi — in posebno slovenski — listi tožijo o pomanjkanju papirja. Pa v istini ni papirja manj, ali premmogo se ga porabi za razne druge namene, kakor za krušne karte, sladkorne karte in kar je še drugih takih podobnih kart, potem za izdelovanje papirnatega denarja ter za tiskovine, ki se rabijo za potrebne statistike in izkaze. Poleg tega potrebuje vojaški erar premmogo papirja za armado. Kakor izpričuje zadnji izkaz, je porabil vojaški avstrijski erar dosedaj 178 milijonov kilogramov papirnatih snovi in sicer: 16.000 štirjakiš metrov za aeroplane, 6 milijonov metrov za obleko vojnim vjetnikom, 100.000 metrov za delav-

no obleko delavcem, 4 milijone metrov za obleko in uniformo v zaledju, 200.000 garnitur za prevleko slamlakov, 6 milijonov metrov za nadomestilo platnenega blaga, 120.000 metrov papirnatih snovi za bisage, 70.000 metrov za mrtvaške srajce, 50.000 m za prevleko zabojev z municijo, 49 milijonov papirnatih vreč za oves, 12 milijona vreč za sadje, 4 milijone vreč za moko ter 1 milijon 419.000 štirjakiš metrov papirnatih snovi za nepremočljive plahte, ki se rabijo za vozove in vagono. — Se dalje gredo v papirni industriji Nemci v rajhu. Vsled ministrskega odloka na Bavarskem je zaukazano mestnim in tudi kmetskimi občinam, da skrbje za to, da se mrtveci oblačijo samo v papirnata krila. Omlavkam mrtvecev je naročeno, da bi tam, kjer imajo mrtvece oblačiti v volneno obleko, odnesle to na občinski urad, kjer dobe zanjo papirnato obleko.

Gospodarstvo.

Osmo ogrsko vojno posojilo. Iz Budimpešte javljajo, da se je podpisalo na osmo ogrsko vojno posojilo 386 milijonov kron. Rezultat tega posojila presega 30 milijonov kron 7. vojno posojilo, ki je bilo največje izmed vseh predidnih.

Na dunajski borzi vlada dobro razpoloženje. Budimpeštanska borza je pričela ta teden z zvišanimi kurzi, razvenatega nakupuje Budimpešta na Dunaju velike množice delnic, zato gredo kurzi na dunajski borzi navzgor. Obila denarja jih je še bolj podprla. Delnice državnih železnic so poskočile včeraj za 14 K. Profitirale so nadalje delnice paroplovnih, petrolejskih, premogovnih, sladkornih in tekstilnih podjetij ter pivovarjev.

Obresti za lombardiranje vojnih posojil so hotele dunajske banke povišati na 4% odstot. Kakor pa se sedaj sliši, ostane sedanja obrestna mera, to je 4% odstotka, za posojila, ki so jih najeli podpisovalci vojnega posojila, še tri mesece, potem pa se bodo povišale na 4% odstotka.

Vinska trgatve na Ogrskem obeta dobro. Lansko leto se je pridelalo 5, letos pa se cenil na 6 milijonov hektolitrov vina. Lansko leto se je prodajal mošt po 250 do 400 K, vsled špekulacije in verižanja so poskočile cene na 1000 in še več kron. Radi tega so kmetje zadržavali doma blago, ker so upali na vedno večje cene. Veščaki pravijo, da je še več kakor polovico lanske trgatve v kletih kmetov in trgovcev. V zadnjem času pa so stopili kupovalci in prodniki na trg ter je cena padla od 1050 na 800 K za 1 hektoliter. Prisiljeni so prodajati vino, ker se bliža nova trgatve, za katero nimajo sodov in druge vinske posode. Iz tega razloga je razumljivo dejstvo, da so v zadnjem času neverjetno poskočile cene sodov. Pred vojno so se prodajali sodi po 6-8 K za hektoliter, sedaj pa stanejo na Ogrskem po 150-200 K. Cene vina letošnje trgatve bodo odvisne od eksportne akcije, katere se je lotila ogrska vlada. Namerava se izvažati ogrska vina v velikih množinah v Ukralino in Svico. V to svrhu je uvedla ogrska vlada izvozni monopol ter je izročila ves izvoz vina ogrski delniški družbi za vojne produkte v Budimpešti. Samo ta družba bo smela izvažati vino iz Ogrske. Za nakup vina in vinskih produktov po Ogrskem so se ustanovile trile sindikati iz obstoječih vinskih tvrd, in sicer vinski sindikat z 20 milj., sindikat za vinske destilirane produkte z 10 in sindikat za žgane spirituoze z 8 milijoni kron glavnice. — Kakor se vidi, hoče vlada podpreti ceno ogrskega vina. Ali se ji to posreči, bo odvisno od eksporta. Če bo mogla izvoziti velike množice vina v Ukralino in Svico, bodo cene ostale na sedanji višini. Ako pa se bo ustavil izvoz, posebno v Ukralino, od katere si ogrska vlada jako mnogo obeta, potem bodo cene padle, posebno radi tega, ker imajo kmeti še sedaj več kakor polovico lanskega pridelka.

Cene sodov na Ogrskem so nezasišane poskočile. Novi sodi stanejo že 250 K za 1 hektoliter, stari sodi od 150-200 kron. Da se potisnejo cene na zmerno višino, hoče ogrska vlada predpisati, da mora vsak lastnik natančno napovedati število in mero sodov. Nadalje namerava ogrsko poljedelsko ministristvo uvesti nekako revizicijo sodov po maksimalnih cenah ter na ta način znižati sedanje cene. Koliko veljajo na Ogrskem popisovanja in revizicije, je itak znano.

Veljava v zlatu na Špankem. Španska banka ima zlata nad 2100 milijonov in bankovcev kroži za 2900 milijonov pesetov. Najvišja vsota 3000 milijonov pesetov bo kmalu dosežena. Vlada pa ne dovoli nadalje izdaje bankovcev. »Ökonomista« misli, da bo stavljenih v promet 150-200 milijonov pesetov v zlatu. To je smatrati obenem kot prvi korak za uvedbo veljave v zlatu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Sprejmeta so dve dekleti kot delavki v engros trgovini Ant. Krisper, Ljubljana, Mostni trg, v oddelku za čevlje. 4485

Kupim hišo v Ljubljani, v dobrem stanju, tudi posestvo ali podjetje na Kranjskem ali Spod. Stajerskem v bližini želez postaje z živim in mrtvm blagom. — Cena od 50.000 do 250.000 kron. Cenj. ponudbe je nasloviti na upr. »SI N. pod: »Podjetje in trgovina 4472«.

Stenografinja in strojepiska se išče za odvetniško pisarno. — Naslov pove iz priaznosti upravnništvo »Slovenskega Naroda«. 4470

2 dijaka se sprejmeta na stanovanje in brano. Plača deloma v živilih. Pismene ponudbe na upravnništvo »Slovenskega Naroda« pod: »Učitelj 4453«.

STANOVANJE za licejo. — Dam poleg zahtevanih plače — stro o nadzorstvo — še 8 kg svinjske masti, 12 kg mleka in 12 kg fižola. — Ponudbe na »Slov. Narod« pod »Licejka 4480«.

Kupim dobro ohranjene vinske sode iz hrastovega lesa. — Ponudbe na naslov Ljubljana, poštni predal 145.

Brivskega učenca: samo kateri dobro brije in striže. sprejem takoj. Dobra hrana in stanovanje. Pogoji dobri. Napitnine čez 200 kron na mesec in to garantirano. Ponudbe poslati na Slovensko brivnico Franjo Briski, brivce, ulica 137, Zagreb. 4483

PRODAJALKA v trgovini z mešaním blagom, večša slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti službo, najraje kam na deželi. Nastop 15. oktobra. — Pismene pod »Proda alka 4469« na pošto Mokronog.

Vrši se zopet vsako nedeljo in praznik REFORM-KINO v Žalcu

Zahvala.

Za neštnevilne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti naše predobre matere, gospe

ALOJZIJE HASLINGER

izrekamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancom tem potom najpristnejšo zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo sl. požarni brambi litjski za častno spremstvo in sl. pevskemu zboru za gniljive žalostinke pri pogrebu nepozabne rajnice.

V LITLI, dne 28. avgusta 1918.

Žalnoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

+

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naš nad vse ljubljani sin, ozi. brat, gospod

VIKTOR VITTORI

dijak IV. gimnazije

v sredo dne 28. avgusta 1918 ob 3. uri popoldne, po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v petek, dne 30. avgusta 1918 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališče k sv. Križu. Sv. maše žadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 28. avgusta 1918.

Laura Vittori, mati. — Patrizio Vittori, sodnijski oficijant, Aurelio Vittori, c. kr. nadporočnik, brata. — Marina Vittori, sestra.

4482

Kupim hišo ali vilo Proda se fina, črna
moška OBLEKA
v Ljubljani v dobrem stanju. Cena
40.000 do 180.000 kron. Cenj. ponudbe
je nasloviti pod „Lustna dom 4471“
na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Zahvala.

Ob prerani smrti nad vse ljubljene, prebalega
sina oziroma brata, gospoda

IVO ŽARGIJA
CAND. ING.

nam je došlo veliko število sočutnih pisem in osebnih
izrazov sožalja. Zato se tem potom vsem, ki so nam
dajali tolažbo v teh prebrskih urah prav iz srca za-
hvalimo. — Sosebno se pa še posebej zahvalimo preč.
gg. duhovščini in gg. uradnikom, društvu „Kamnik“,
sorodnikom in prijateljem za častno spremstvo na nje-
govi poslednji poti ter gospodom pevcem za v srce
segajoči žalostinke. — Bog povrni vsem! 4459

V Kamniku, dne 28. avgusta 1918.

Globoko žalujoča rodbina
Ivan Žargl.

Knjigovodjo,

bilance večega, sprejme takoj za stalno
„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Najlepši obraz

Popolnoma novi, čudoviti iznajdbi se je slednjič posrečilo v
malo dneh brez sledu odstraniti vse pogo, ogre, mozolje,
gube, nosno in obrazno rdečico. — Popolno jamstvo. —
Oblastveno varovano. — Presencijivo v največji meri! —
Koža postane takoj voljna in mladostno sveža, gube se iz-
gladijo, Vi pa postanete bleščeče lepi in mladi, s tem pa srečni.
Na tisoče prostovoljnih zahvalnih pisem iz vseh dežel. Naj-
slavnejši strokovni zdravniki sijajno preizkusili. Pišite takoj na
L. Decker, Dunaj 56, Fach 19, Abl. 36 nakar dobite ta ču-
desni recept z navodilom popolnoma zastonj. — Prosi se
znanka za odgovor. 4136

Za kritje streh najboljša, odbrana
STREŠNA OPEKA

navadna (Biberschwan) in zarezana strešna
(Strangfalz) lastnega izdelka se dobiva v
izvrstni kakovosti in vsaki količini pri 3307

FRÖHLICH & BICHLER,
tvornica glinastih izdelkov KARLOVAC.
Izvoz in odprava dovoljena z dolensko železnico.

Došle so zopet
mlatilnice

za pogon s silo ter z roko. Dalje imam na razpolago tudi
čistilne mlatilnice in vsako-
vrstne poljedelske stroje kakor: čistilnice, trijerje, stiskalnice
za grozdje in sadje, mlince za žito in sadje, gepeljne, slamo-
reznice, brzoparilnice, kotle za žganje, brane, plugje itd. iz naj-
večjih tovarov, z najmanjšo ceno kakovosti ter po najnižjih cenah.

FRANC HITTI,

zaloga poljedelskih strojev, LJUBLJANA,
Martinska cesta 2.

Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznani in dokazano
najboljših ročnih mlinov, pripravnih za vsako mletje. 4442

NE ZAMETUJTE DENARJA!

Ne kvarite oblek z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zjamčeno dobro, trpežno in blagu
neškodljivo barvo za obleke „Internacional“
iz najstarejše in največje tovarne za barve.

Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.
Razpošiljam samo I. vrste v sledečih barvah: črna,
modra, temnozelenka, rdeča, temnordeča, vijoličasta, siva,
rjava in rumena. Da se napravi temnomodra, se zmeša
polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.

100 zavojev po K 40.— za 100 zav.
500 zavojev po K 40.— za 100 zav.
1000 zavojev po K 40.— za 100 zav.

Posilnine prosto pošilja 3957

Rudolf Cotič, Vrhnika.

Za vsakega trgovca velik zaslužek!

Dekle, 22 let staro, zdra-
vo, iz poštene, želi
vstopiti kot učesnica v trgovino ali v
večje gospodinjstvo, kjer bi se učila
kuhati. Ponudbe pod „Kamništevost
4438“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

1000 kg premoaga
dobri, kdor mi preskrbi stanovanje z
2 ali 3 sobami. — Naslov pri uprav.
»Slovenskega Naroda«. 4465

Proda se moderna, volnena
damska obleka
Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 4461

KUPIM
manjšo množino pesa, koranj in
selenjaci za preslice. — Ponudbe na
upravništvo »Slovenskega Naroda« pod
„Kma 4477“.

Proda se bilo emajlirana
kopalna banja.
Izve se pri K. Košak, slatar, Fran-
covo nabrežje. 4478

Dve deklici,
se sprejmeta na hrano in stano-
vanje pri dobri rodbini v Ljubljani.
Plačilo deloma v živilih. Pismene ponu-
dube pod „2 deklici 4462“ na upr.
»Slovenskega Naroda«.

Pri Balkanu na Dunajski cesti je
napredaj nekaj gostilniških — 4467
miz in klopi
Ogledajo se lahko v petek, 30. avgu-
sta ob 3. popoldne.

Dobro izurjen
MLINARSKI pomočnik,
išče službo s hrano in stanova-
njem. Pismene ponudbe pod „izur-
jenost 4478“ na uprav. »Slov. Nar.«

Solidna, pridna deklica, stara 22 let,
je plačilna natakarica,
želi kot taka sprejema v večjo gostilno
ali restavracijo. — Vstop takoj. Do-
pisi se prosijo pod „Poštena in vdana
4463“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

Sprejme se takoj starejša
gospodična
(učiteljica) za vzgojiteljico k otro-
kom. — Hrana in stanovanje v hiši;
plača sedanjim razmeram primerna. —
Poštni predal št. 49. 4411

SUHE GORE (jurčke)
kakor tudi druge zaplembe ne podvr-
žene deželne in gozdne pridelke (ma-
line, jagode, med itd.) kupuje po naj-
višjih cenah. M. RANT, Kranj. 2693

Sprejme se vo
mizarskih pomočnikov
proti dobri plači. — Istotam se sprej-
meta tudi dva vajenca. — Vprašati
je pri mizarstvu Karel Binder,
Slomškova ulica 16. 4413

Zamenjam svoje stanovanje,
obstoječe iz sobe, kabineta in kuhin-
je, s stanovanjem z dvema sobama,
kabineto in kuhinjo. — Cenjene ponu-
dube pod „prememba stanovanja
4464“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

Koncipijent,
stenoanal, solistator ali sploh pi-
sarska strokovna moč se sprej-
me na pismeno ponudbo. Dr. Josip
Košak, odvetnik, Laški trg. — 4469

30 kg rabljene dobre žime
se prodaja.
Tam se tudi zamenja za živila novo
namizno in moko perilo. Vpraša-
nja pod: „žima 4475“.

Vreče na debelo
svilo v stonah kupi v vsaki mno-
žini Weingarten, Dunaj, VII., Kai-
serstr. 90. 4474

Plačilo v živilih
dam onemu, ki mi preskrbi oziroma
odstopi fotografirani papir „Golefiz
Papier“ razlozke, chamois, kar-
tonstark 9x12 eventualno večji. Vzame
se vsaka množina. Cenjene ponudbe
na upravništvo »Slovenskega Naroda«
pod: „fotograf. papir 4484“.

KARAMELE,
DROPSE,
FONDANT,
RAHATLOUM
itd. prodaja na debelo R. Kavčič,
Ljubljana, Sv. Florijana ul. 17. 4473

Modistinja
spretna moč, se sprejma v trajno
službo. Ponudbe sprejema upravništvo
»Slov. Nar.« pod „Modistinja 4430“.

Zamenjam za živila
dobro ohranjeno otroško posteljo, že-
lezen štedilnik in 1000 kg terbovelj-
skega premoaga. — Naslov pove upr.
»Slovenskega Naroda«. 4451

Prazne zaboje
velike in majhne, prodaja po zmerni
ceni Konsumno društvo za Ljub-
ljano in okolico, skladišče v Šiški,
Koledvorska ulica. 4281

Preblavsko SLATINO
(Gajev vrelco)
priporoča v večji množini ali posame-
zne zaboje Franc Šitar, zaloga piva
6022, Ljubljana 7. 9838

Prazne vreče
vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah trg. firma
J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

V večletni najem pozneje nakup se
išče proti večji kavčiji ali posojilu
gostilna, trgovina
z nekaj zemljiščem, vrtom in travni-
kom v mestu, okolici ali večjem pro-
metnem kraju na deželi. — Naslov v
upravništvu »Slov. Naroda«. — 4414

Sprejme se takoj izurjen
strojnik
ki se razume pri električni napravi, na
parno žago na Notranjskem. — Plača
po dogovoru. Naslov pove upravništvo
»Slovenskega Naroda«. 4347

Več vagonov
živega apna
ima napredaj 4002
Valentin URBANČIC, Ljubljana.
Francovo nabrežje št. 1.
Oddajajo se samo celi vagoni.

V lepem kraju na Gorenjskem
se prodaja iz proste roke
velika
enonadstropna hiša

v kateri je bila svojčas stara, znana
gostilna. Hiša stoji na lepem, prometnem
prostoru, v neposredni bližini cerkve,
sodnje in kolodvora. V hiši je vodovod
in električna luč. Cena po dogovoru.
Naslov se zve v upr. lista. 4289

Bukovo oglje
se dobi pri trdnici FRAN GUŠTIN
V METLIKI. — Oddajajo se samo
cele vreče. Cena za klg oglja je
K 1.50, kdor naroči do 8. septem-
bra, pozneje drži. 4450

Absolventinja
slov. trg. šole v Ljubljani, zmožna
slovensčine in nemščine, deloma ita-
lijanščine v govoru in pisavi, steno-
grafije, strojepisja, eno- in dvostavnega
knjigovodstva, želi primerne službe v
kaki trgovini ali banki. Naslov pove
upravništvo »Sloven. Naroda«. — 4418

Vreče
kupuje 4421
MARTIN FLEISCHMANN,
Grader, Annenstrasse 49.

DAMSKA +
MESEČNA PREVEZA
zdravniško priporočena
Varuje pred otišča-
njem, dobro vsesava,
pije, komoda in prak-
tična, varčuje perilo, se
dobro pere ter ostane
vedno mehka. Komplet-
na garnitura K 8.—, 12.—,
20.—, na leta trpežna K 28.—, 36.—,
najfinejša pa K 44.— in K 50.—
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk
izmišljalni aparat 40.—, 45.— K. Po-
sijatev diskretna. — Higijena. blaga
trgovina St. Potok Dunaj, VI.
Stieglgasse 19. 1199

Vsaka dama naj čita
mojo velezanimivo navodilo o
modernem negovanju grudi.
Iskušen svet pri vpadlosti in pomanj-
kanju bujnosti. — Pišite zaupno na
Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schanzstrasse 2. odd. 41.

Srbečito, hraste, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „SKABA-
FORM“-mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni
lonček K 3.—, veliki K 5.—, porcija za rodbino K 12.—.
Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna „Pri zlatem jelenu“,
Ljubljana, Marija trg. 880
Pozor na varstveno znamko „SKABAFORM“

Izurjeno PRODAJALKO

sprejme takoj stalno
Narodna knjigarna, Ljubljana,
Prešernova ulica 7.

Kupim steklenice
7/10 litrske vinske, konja-
kove in šampanjske
dalje steklenice od kisle vode (slatine) od 1/2 do 1 1/2 litra v
naložbah od 5000 kosov naprej
A. KOHN, PRAGA, KARLIN, Kalzlová 5.
Iščejo se nakupovališča. 4300

Ročne mline
za koruzo, pšenico, rž itd. kateri
meljejo vsako zrnje na najfinejšo
moko, dobavljajo samo 4416
edina češka trdka
B. FINKE, Praga II,
Vodičková 22.

100.000 i
hvaljenih odjemalcev potrjujejo, da uničevalce
koruzni KLA-BALKAN v 3 dnevih brez bolečin
odstrani kurja ošesa, bradavice, rožnate koše.
Uspeh jamčen. Cena 3 K 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K.
ZOBEBOL odstrani „VIDES“ pri najbolj trdo-
vratnem zobobolu, ko so odpovedala
vsa sredstva in pri otlih zobeh. Ob neuspehu de-
nar nazaj. Cena 3 K, 8 pušice 7 K, 6 pušic 11 K.
Nič več zobnega kamena ali slabega duha iz ust.
Snežnobele zobe Vam napravi zobni fluid „ZIRIS“.
Takojšen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.
Podgane, miši se popolnoma iztrebijo
s podganjo smrtjo. Ce
ni uspeha, denar nazaj. Na stotine zahvalnih pisem.
Cena 4 K, 3 škatljice 9 K. — Stenice, uši, bolhe,
ščurke uniči radikalno z zalogo vred „FLEBIA“.
Takošen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.
Cena 3 K, 3 kartoni 7 K,
KEMENY, Košice (Kassa) Postfach 12/C/31 (Ogrsko).

Gonilni jermeni
brez dopustilnega lista. Takoj dobavni.
100 mm širok jermen prenes 12 PS.
Za vlažne in suhe prostore. — Pasovi
(Bechergurten). — Transportni trakovi.
Kattner & Co, Gradec 14.

C. kr. avstr. zaklad za vdove in sirote,
zavarovalni oddelk,
(pogodbena družba: c. k. priv. življenska zavarovalnica
Avstrijski Feniks na Dunaju)

sprejema še nadalje
zavarovanja na VIII. vojno posojilo
pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega
posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi.
Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili osme
ali prejšnjih izdaj. 4085

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila
pri doželnem zavarovalnem oddelku v Ljubljani,
(Francovo nabrežje 1/I.), pri okrajnih zavarovalnih
oddelkih v Graciju, Kamniku, Kočevju, Kranju,
Krškem, Litiji, Ljubljani, (Francovo nabrežje 1/I.),
Legatu, Pestobu, Radovljici in Rudolfovem, in
pri njih pooblaščenih zastopnikih.

Sprejemajo se spretni in zanesljivi akvizitorji.